

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ :	
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
คำถามการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 สภาพเศรษฐกิจดั้งเดิมของท้องถิ่นลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ก่อน พ.ศ. 2453:	
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา : สภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการทำนา	11
ชาวนา : เศรษฐกิจเพื่อยังชีพในระบบศักดินา	16
การทำนาแบบดั้งเดิม	17
แม่โพสพ : ความเชื่อที่สร้างคุณธรรมและจิตสำนึกร่วมของชุมชน	23
การซื้อขายแลกเปลี่ยน	25
ความสัมพันธ์ทางการผลิต	
ออกปาก ซอมือ เกลล : ความผูกพันที่เป็นภูมิคุ้มกันชุมชนในท้องถิ่น	29
การเกณฑ์แรงงาน ส่วยสาอากร : ความทุกข์ยากของชาวนา	32
ไพร่	33
การเกณฑ์แรงงาน	34

เรื่อง

หน้า

สวยสาอากร	36
อากรค่านา	37
เชิงอรรถท้ายบท	40
บทที่ 3 สภาพเศรษฐกิจท้องถิ่นลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2453 – พ.ศ. 2500:	
การผลิตข้าวเพื่อขาย	45
ทุนจีน : การทำนาครบวงจร	48
ชาวนาไทย : การจับจองที่ดินเมื่อเริ่มผลิตข้าวเพื่อขาย	55
ชาวนาไทย : การศึกษา ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น	57
แรงงาน : การ “ออกปากจ้าง” แทน “การออกปาก”	58
การค้าขายข้าว	59
การขายข้าวของชาวนา	62
การซื้อข้าวของพ่อค้า	64
พ่อค้าเร่	64
พ่อค้าในหมู่บ้าน	65
โรงสี	67
ยางพารา	70
สวนยางชาวจีน : การทำสวนยางขนาดใหญ่	79
ลักษณะการทำสวนยางขนาดใหญ่ของชาวจีน	80
สวนยางคนไทย : การทำสวนยางขนาดเล็ก	82
การปรับปรุงพันธุ์ยาง	86
ที่ดิน แรงงาน : ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ	87
การจับจองและการซื้อขายที่ดิน	87
แรงงาน : ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ	89
การค้าขายยางก่อน พ.ศ. 2500	92
พ่อค้าเร่	94
พ่อค้าในหมู่บ้าน	95
พ่อค้าในเมือง	95
โรงงานแปรรูปและส่งออก	96
รัฐกับการช่วยเหลือชาวสวนยาง	99
เชิงอรรถท้ายบท	106

บทที่ 4 สภาพเศรษฐกิจท้องถิ่นลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 – พ.ศ. 2539:

เศรษฐกิจชาวนา

การขยายพื้นที่ปลูกข้าวเพื่อขาย 114

เงินและตลาด : ตัวกำหนดวิธีการผลิตและตัวทำลาย-

ความสัมพันธ์ทางการผลิต 119

รถไฟ ข้าวพันธุ์ใหม่ ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง : การเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิต

ตอบสนองความต้องการของตลาด 121

รถไฟ : ทำลายความสมบูรณ์ของหน้าดิน 121

ข้าวพันธุ์ใหม่ : การเริ่มต้นใช้ “เคียว” เก็บข้าว 123

การเช่านา : ผลของการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษ

และการปลูกข้าวเพื่อขาย 125

การค้าข้าว 129

รัฐ : ระบบชลประทาน ผลของการพัฒนาเพียงส่วนเดียว 134

เศรษฐกิจชาวสวนยางพารา

การปลูกยางพาราเพื่อขาย : ยางพันธุ์ดีแทนที่พันธุ์พื้นเมือง 136

การทำสวนยางพารา : ชาวสวนสูญเสียรายได้จากเงื่อนไขของกองทุนฯ 143

การขายไม้ยางพารา : ต้นทุนสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต 145

แรงงาน ที่ดิน : ตัวลดทอนประสิทธิภาพการเพิ่มผลผลิตยาง 148

แรงงาน 148

ที่ดิน 151

การค้าขายยางพารา 154

การขายยางของชาวสวนยาง 161

โรงงานแปรรูปและผู้ส่งออก 164

เชิงอรรถท้ายบท 168

บทที่ 5 บทสรุป:

ชาวนา – ชาวสวนยางพารา : สภาพชีวิตและวิธีคิดที่เปลี่ยนไป 176

เชิงอรรถท้ายบท 185

บรรณานุกรม 186

บุคลากรนุกรม 198

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ราคาข้าวเปลือกและข้าวสารเมืองสงขลา พ.ศ.2454-2456	46
2. ราคายางธรรมชาติในตลาดโลกและตลาดภาคใต้ พ.ศ.2449-2488	71
3. จำนวนเนื้อที่สวนยางพาราไร่เบอร์ พ.ศ.2471-2475	75
4. ราคาเฉลี่ยยางแผ่นรมควันชั้น 1 ในตลาดโลกและตลาดภาคใต้ พ.ศ.2489-2503	76
5. จำนวนเจ้าของสวนยางขนาดต่างๆในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ.2497	78
6. จำนวนกรรมกรสวนยางที่ขาดแคลนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ.2477	90
7. จำนวนเจ้าของสวนยางที่ไม่กรีดยางเต็มพื้นที่ พ.ศ.2477	91
8. พื้นที่ปลูกข้าวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ.2499-2503	115
9. ผลผลิตข้าวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. 2505-2509	116
10. พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี ผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และราคาข้าวเปลือกเจ้า 25 เปอร์เซ็นต์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ฤดูกาลเพาะปลูก พ.ศ.2519/20-2539/40	118
11. พื้นที่ปลูกยางพาราลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวนผู้ขอรับทุนสงเคราะห์และพื้นที่ที่ได้รับการสงเคราะห์ พ.ศ.2504-2509	140
12. พื้นที่ปลูกยางพาราลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและพื้นที่ที่ได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี พ.ศ.2510-2539	141
13. ราคาเฉลี่ยยางแผ่นรมควันชั้น 1 ในตลาดโลกและตลาดภาคใต้ พ.ศ.2504-2511	155
14. เปรียบเทียบราคายางแผ่นรมควันชั้น1ระหว่างตลาดสิงคโปร์และตลาดหาดใหญ่ พ.ศ.2512-2522	158
15. ราคาเฉลี่ยยางแผ่นรมควันในตลาดหาดใหญ่ พ.ศ.2512-2536	159

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงสภาพภูมิประเทศและที่ตั้งชุมชนโบราณในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	12
2. ระบบลำน้ำของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยสังเขป	14

